

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001520

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-05-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого від 01.06.2026 № 182

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шаповал Дмитро Володимирович

2. Dmytro V. Shapoval

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-4772-4513

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: право

Дата захисту: 13-05-2026

Спеціальність за освітою: правознавство

Місце роботи здобувача: Західний апеляційний господарський суд

Код за ЄДРПОУ: 42261829

Місцезнаходження: вул. Личаківська, Львів, 79010, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12459

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.55.01

Тема дисертації:

1. Правове забезпечення просторового планування використання земель у межах територіальних громад.
2. Legal support for spatial planning of land use within territorial communities.

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота є однією з перших в Україні, у якій здійснено комплексне дослідження правового забезпечення просторового планування використання земель у межах територіальних громад, виявлення особливостей, а також розроблення пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення відповідного правового регулювання суспільних земельних відносин у вказаній сфері. У дисертації на основі положень земельного, аграрного, екологічного, природоресурсного права визначено сутність та сформульовано авторську дефініцію «просторового планування використання земель у межах територіальних громад», під яким розуміється унормована чинним законодавством комплексна управлінська діяльність публічних органів влади, що полягає в обґрунтуванні перспективного функціонального призначення території, встановленні режимів забудови усіх категорій земель та обмежень у використанні земель, а також у забезпеченні сталого розвитку територіальної громади шляхом гармонізації державних, громадських і

приватних інтересів у містобудівних документах. Визначено систему ознак просторового планування: тривимірність; інтегрованість; повсюдність; функціональність; інклюзивність; інструментальність та ін. Зроблено висновок щодо необхідності приведення містобудівного законодавства у відповідність до завдань просторового планування використання земель. Це пов'язано із необхідністю прийняти Містобудівного кодексу, що зумовить докорінну трансформацію просторового планування, яке трансформується у модернізовану функцію управління земельними ресурсами. За таких умов планування використання земель набуває ознак цілісного правового інструменту, що забезпечує інклюзивний баланс приватних і публічних інтересів, цифровізацію управлінських технологій та імплементацію децентралізації у сферу містобудівної діяльності. Орієнтиром для такої кодифікації має стати позитивний досвід країн ЄС, де інтегроване просторове планування використання земель базується на принципі субсидіарності, що дозволяє територіальним громадам самостійно визначати стратегію землекористування за чіткими та прозорими європейськими стандартами. Доведено, що в умовах децентралізації просторове планування використання земель стає визначальною функцією публічного управління земельним потенціалом. Розкрито юридичну природу комплексного плану просторового розвитку як визначального юридичного інструментарію в умовах післявоєнної трансформації земельних відносин. Обґрунтовано юридичне значення Концепції інтегрованого розвитку території як стратегічного правового орієнтира, що визначає майбутній правовий режим земель територіальної громади з урахуванням європейської практики просторового планування використання земель, а також визначено ключові елементи її земельно-правового забезпечення. Наведено класифікацію правових форм планування за рівнем юридичної значущості, за змістовно-функціональним спрямуванням, часовим горизонтом та правовим генезисом. У роботі розроблено шляхи подолання правової невизначеності ч. 2 ст. 24 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності». Обґрунтовано запровадження спрощеного декларативного порядку приведення цільового призначення земельних ділянок у відповідність до комплексного плану просторового розвитку, що дозволить автоматично знімати обмеження на забудову для власників і користувачів без розроблення додаткових проєктів землеустрою. Наведено додаткові аргументи щодо механізму стратегічної екологічної оцінки, яку запропоновано розглядати як превентивну правову гарантію екологічної безпеки територіальної громади в процесі планування використання земель. Окреслено підходи до екологізації планування використання земель шляхом обов'язкової інтеграції кліматичних аспектів у стратегічну екологічну оцінку та встановлення імперативної вимоги щодо погодження містобудівної документації виключно за наявності позитивного висновку стратегічної екологічної оцінки. Крім того, наголошується на необхідності нормативного поєднання процедури стратегічної екологічної оцінки з ландшафтним плануванням та розширення повноважень відповідних контролюючих органів. Запропоновано удосконалити систему заходів контролю та відповідальності, зокрема шляхом: розширення повноважень Державної інспекції архітектури та містобудування; верифікацію планів просторового розвитку через електронні системи; обмеження «точкових» змін у планувальну документацію; механізм державного співфінансування актуалізації планів просторового розвитку для територіальних громад. Зазначається, що набули подальшого розвитку правові засади зонування територій як базового механізму забезпечення прозорості планувального процесу через обґрунтування необхідності законодавчого закріплення функціональних зон як об'єктів землеустрою у Земельному кодексі України та встановлення обов'язку щодо їх автоматизованого відображення у Державному земельному кадастрі на основі уніфікованого класифікатора видів функціонального призначення територій.

2. This dissertation is among the first in Ukraine to conduct a comprehensive study of the legal framework for spatial planning of land use within territorial communities. It identifies specific features and develops proposals and recommendations for improving the legal regulation of public land relations in this field. Drawing on the provisions of land, agricultural, environmental, and natural resource law, the study explores the essence of and formulates the author's definition of "spatial planning of land use within territorial communities." This is defined as a complex management activity of public authorities, regulated by current legislation, which involves justifying the prospective functional purpose of a territory, establishing development regimes for all land categories and land-use restrictions, and ensuring the sustainable development of the territorial community by harmonizing state,

public, and private interests within urban planning documentation. The system of spatial planning characteristics is identified as: three-dimensionality, integration, ubiquity, functionality, inclusivity, instrumentality, and others. The study concludes that urban planning legislation must be brought into alignment with the objectives of spatial land-use planning. This necessitates the adoption of the Urban Planning Code, which will trigger a radical transformation of spatial planning into a modernized function of land resource management. Under such conditions, land-use planning acquires the features of an integrated legal instrument ensuring an inclusive balance of private and public interests, the digitalization of management technologies, and the implementation of decentralization within urban planning. The guiding light for this codification should be the positive experience of European Union countries, where integrated spatial planning is based on the principle of subsidiarity. The latter allows territorial communities to independently determine land-use strategies according to clear and transparent European standards. It is proven that under decentralization, spatial planning becomes the defining function of public management of land potential. The legal nature of the Comprehensive Plan for Spatial Development is revealed as a decisive legal toolkit in the context of the post-war transformation of land relations. The legal significance of the Concept of Integrated Territorial Development is substantiated as a strategic legal benchmark defining the future legal regime of community lands, accounting for European practices and identifying key elements of its land-law support. Legal forms of planning are classified by level of legal significance, content-functional orientation, time horizon, and legal genesis. The work develops ways to overcome the legal uncertainty of Part 2, Article 24 of the Law of Ukraine “On Regulation of Urban Planning Activity.” The introduction of a simplified, declarative procedure for bringing the designated purpose of land plots into line with the comprehensive spatial development plan is substantiated. This would allow for the automatic removal of development restrictions for owners and users without the need for additional land management projects. Additional arguments are provided regarding the Strategic Environmental Assessment (SEA) mechanism, which is proposed as a preventive legal guarantee for the environmental safety of the community. Approaches to “greening” land-use planning are outlined through the mandatory integration of climate aspects into the SEA and the establishment of an imperative requirement to approve urban planning documentation only upon a positive SEA conclusion. Furthermore, the need to normatively link the SEA procedure with landscape planning and to expand the powers of relevant regulatory bodies is emphasized. Improvements to the system of control and liability are proposed, specifically through: expanding the powers of the State Inspectorate of Architecture and Urban Planning; verifying spatial development plans via electronic systems; restricting “spot” changes to planning documentation; and establishing a state co-financing mechanism for updating spatial development plans for communities. The legal framework for territorial zoning as a basic mechanism for transparency is further developed. The study substantiates the need to legally consolidate functional zones as objects of land management in the Land Code of Ukraine and to establish a duty for their automated reflection in the State Land Cadastre based on a unified classifier of functional purposes. Special attention is paid to inclusivity and the protection of the rights of subjects of land relations. It is proposed to grant local governments a “veto” right over decisions that violate the balance of interests and to strengthen the legal binding nature of public hearing results.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Шаповал Д. В. Правові аспекти просторового планування: закордонний досвід. Право та інновації//Б. 2024. № 2 (46). С. 68–73.
- 2. Шаповал Д. В. Правові проблеми та перспективи просторового планування використання земель у межах територіальних громад. Науковий вісник Ужгородського національного університету//Б. Серія: Право. 2024. Вип. 84 (2). С. 272–277.
- 3. Шаповал Д. В. Особливості просторового планування використання земель у межах територіальних громад на шляху до євроінтеграції. Прикарпатський юридичний вісник//Б. 2025. Вип. 1 (60). С. 68–73.
- 4. Шаповал Д. В. Смарагдова мережа як потенційна проблема на шляху розроблення комплексного планування просторового розвитку територій територіальних громад. Актуальні проблеми земельного, аграрного та екологічного права в умовах сучасних викликів і загроз: матеріали круглого столу, присвяч. 100пріччю з дня народження дпра юрид. наук, проф. Вовка Ю. О. (м.Харків, 12 трав. 2023 р.) / за заг. ред. А. А. Гетьмана. Харків: Право, 2023. С. 355–358.
- 5. Шаповал Д. В. Правові проблеми у сфері планування використання земель в умовах воєнного стану. Агробізнес і сталий розвиток: стратегія стійкості і відродження: збірка матеріалів та тез доповідей учасників панельної дискусії VIII Харківського Міжнародного юридичного форуму (м. Харків, 27 вересня 2024 р.) / за ред. Т. В. Курман, Ю. Ю. Бакай. Харків, 2024. С. 168–172.
- 6. Шаповал Д. В. Деякі питання вирішення спорів у сфері просторового планування. Актуальні питання юрисдикції у земельних спорах: збірник тез наукових доповідей учасників Всеукраїнського круглого столу, присвяченого пам'яті доктора юридичних наук, професора, академіка НАПрН України Юрія Прокоповича Битяка (м. Харків, 28 березня 2025 р.) / за заг. ред. Д. В. Лученка, Т. В. Курман. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2025. С. 225–229.
- 7. Шаповал Д. В. Правові засади формування та реалізації комплексних планів територіальних громад. Актуальні питання реформування правової системи: зб.матеріалів XXII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 13-15 червня 2025 р.) / уклад. Л. М. Джурак. Луцьк: Вежа-Друк, 2025. С. 67–69.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000962

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ігнатенко Ірина Володимирівна

2. Iryna V. Ignatenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0398-989X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кобецька Надія Романівна

2. Nadiia R. Kobetska

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9058-7615

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харитоновна Тетяна Євгенівна

2. Tetiana Kharytonova

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лейба Людмила Василівна

2. Ludmyla V. Leiba

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1669-3409

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шульга Михайло Васильович

2. Mykhailo V. Shulha

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6449-284X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лісова Тетяна Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лісова Тетяна Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна